

Марин Бодаков: *Нося потребността от хигиената на севера в себе си*

Марин Бодаков (1971 г.) е автор на стихосбирките „Детство“ (1994), „Бисквити“ (1998), „Обявяване на провала“ (2002), „Ангел в зоопарка“ (2008), „Наивно изкуство“ (2011) и „Северна тетрадка“ (2014). Литературен редактор на вестник *Култура* и преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“.

Николай Узунов: *Северна тетрадка* е много различна от предната ви стихосбирка *Ангел в зоопарка*. Някак по-лична в един, бих казал, особен смисъл, но и някак по недостъпна за читателя. Кое бе водещото настроение при нейното създаване? – щастието или тъгата?

Марин Бодаков: По-скоро щастие от тъгата. И тъга от щастието. Водещото настроение е резултат от тяхното смесване. Тръгнах да пиша едно, а написах на един дъх „Северна тетрадка“. Всъщност, въпросната книжка се дължи най-вече усамотението в езика – да живееш седмици уединен в стаята си или на брега, да нямаш общ език с останалите - и думите да идват сами... Отдалеч съм по-близък с близките си.

Н. У.: Какви са северните влияния при написването на *Северна тетрадка*? По какъв начин Северът Ви вдъхновява? Какви образи и алегии предизвиква той у вас? И какво в крайна сметка е Северът? – различната другост или самотната близост на поета?

М. Б.: Тук няма как да избягам от клишетата. Обичам тишината в нещата, макар често да ѝ изневерявам. Онова съчетание между практичност и тайна, между съдържаност и лекота. По-бледите цветове. По-скромната светлина. Да си позволяваш по-малко, отколкото можеш. В много отношения „Северна тетрадка“ е етнографска книжка – битът на Прибалтика, нейните ръкоделия, подредеността на къщите и морето... Просто с възрастта си падам по концентрацията на зимата.

Н. У.: Езикът в *Северна тетрадка* е изчистен от излишна емоционалност и натруфеност. По какъв начин поетът трябва да борави с езика днес? Да опитва го опитомява или да се оставя на стихията му?

М. Б.: Аз пиша толкова рядко и кратко, а и писането не ми липсва. Не съм „произвел“ каквото и да било стихотворение повече от година и половина, просто съм забравил как се борави с езика, извинявам се с липсата на време заради писане и преподаване, но може би просто бях дотук... А и винаги ми се струва, че моите стихотворения кипят от повърхностни чувства. Бих казал, че езикът ме укротява – един точен израз може много да ме успокои или поне да постави страховете ми на място, без да ги облекчи, разбира се.

Н. У.: Колко голямо може да бъде сърцето на един цар?

М. Б.: Моето сърце е на хипертоник, с раздута аорта. Цар съм само когато не се налага да управлявам никого. Вече сериозно: текстът, към който препращате, се отнася до неразгадаемостта на стихотворенията, които ме управляват – и мои, и чужди... Никой не знае размерите на неразгадаемото.

Н. У.: Как трябва да пише поетът днес – „като вдовец“, „да изтезава езика на прокудения окупатор“ или да следва модерни теми и проблеми?

М. Б.: Не знам. Моите неща най-често са дневникови записки. Такива, прочее, са и журналистическите текстове, които пиша – да разказвам себе през някой друг. Не е особено честно, знам. Но не следвам кажи-речи никого, нямам никакви проекти и пр. Додея ми от комсомол и прокуратура и в литературата, и в критиката ѝ, от тънки сметки.

Н. У.: Съществува ли някаква социална функция на поета в българското общество? Или той е преди всичко баща, съпруг, приятел?

М. Б.: Ще ми се да вярвам, че пиша като баща, съпруг и приятел. Възхищавам се на по-млади колеги, които могат да пишат социалнокритична поезия, но аз не го мога – или съм расъл в години, които ме направиха бая предпазлив в това отношение. Виж, отвъд литературата го мога. И немалко глупости свърших, докато си начеша крастата, но и знам повече. За мен либералното, ляволибералното е микрополитика – на баща, съпруг, на приятел, на университетски даскал...

Н. У.: Сродни ли са за Вас поезията и математиката? Кое трябва да доминира: формата над съдържанието или то над формата?

М. Б.: Аз, формата и съдържанието сме като орел, рак и щука. С възрастта по-силно усещам, че културата е тъкмо форма.

Н. У.: На последната страница в стихосбирката давате нещо като речник, особен пътеводител относно по-важните и лични за вас думи и понятия. В него обаче не присъства *морето* – тази безкрайна алегория за толкова много емоции още от Омирово време? Как морето бива мислено в *Северна тетрадка*?

М. Б.: Тази книга е писана буквално на брега на морето и може би именно заради това то отсъства. Морето, моят адаш, ще се появи и в следващата ми книжка – и като едно Одисеево море, защото ми се случи наистина да стъпя на Итака, но и отново като Балтийско море... В „Северна тетрадка” по-важни усещам пустите гигантски плажове, отколкото прилива.

Н. У.: Освен поет, Вие сте и литературен критик, а така също и редактор. През 2012 г. в издателство Панорама бе издадена книгата *Ви Преведе от*, съдържаща интервюта с български преводачи. Какви са наблюденията Ви относно спецификата на преводите у нас: възможно ли е да се постави критерии за това, кой превод е по-трудоемък – художествения или преводът на поезия?

М. Б.: Има текстове, за които не изобщо не съм сигурен какво са – дали са поезия или са проза, дали са за деца или са възрастни. Предполагам, че те са най-трудните. Критериите са необходими винаги в началото на пътя, когато още се сравняваш с другите – от даден момент сам си ставаш критерий и се бориш със себе си.

Н. У.: Кои са най-специфичните трудности, когато трябва да редактирате поезия на друг автор?

М. Б.: Да вляза в неговите обуца и да крача в неговата, а не в своята си посока. Да сваля бинтовете и марлите около неговия собствен идиом и да го оставя да зараства свободно.

Н. У.: Можем ли да наречем поета и преводач?

М. Б.: Доколкото интерпретира невнятното в самия себе си, да. Категорично да.

Н. У.: Кои са българските или чужди поети/писатели, които Ви вдъхновяват през последните години?

М. Б.: Жена ми. И тези, които са осмелили да напишат това, от което мен ме е досрамяло. И тези, чиито стихосбирки са изразявали колкото независимия им дух, толкова и благодарността им към света, радостта им. Които са поливали и хранили наред трагиката.

Между другото, хич не са малко. И повечето са млади.

Н. У.: Кои ще се увеличават в бъдеще – читателите или писателите на поезия?

М. Б.: Безпокоя се, че се разраства бройката и на имитаторите на четене, и на имитаторите на поезия. Това е особена форма на грамотна неграмотност. За бъдещето: не, не знам – един мъдър човек, Зигмунт Бауман, ми каза, че бъдещето не съществува. Как да не му вярвам, пък и той разбира от концлагери...

Н. У.: Би ли било възможно създаването на *Северна тетрадка* в страна като Гърция?

М. Б.: Аз нося потребността от хигиената на севера в себе си – дори когато скиторя със Зорница и децата между островите в Йонийско море. Но цяла книга – едва ли...